

kammeret, men man har formodentlig i en saadan Landvæsenkommisjons Opgave dog set noget ganske særdeles Vanskeligt. Og det maa nu vistnok ogsaa indrømmes, at naar der ikke er givet andre Faktorer end en Gaard med en vis Størrelse, uden at det er givet, hvor stor en Afgift der skal svares, eller der fordres af samme, saa er det yderst vanskeligt for en Landvæsenkommission at komme til Afgjørelse med sit Eksempel om det nævnte Punkt. Vilde Godseieren overdrage et Stykke Jord for ingen Afgift eller for en meget ringe Afgift, saa var det jo muligt, at det kunde afgive fuldkommen tilstrækkelig Ernæring for en Gaardmandsfamilie, medens det, dersom Afgiften deraf voksede og voksede op til en ikke ganske ringe Sum, turde være, at Jordstykket blev utilstrækkeligt, ja, maaske endog fuldkommen utilstrækkeligt til en Gaardmandsfamilies Ernæring. Det maa vistnok netop have været Hensyn af denne Natur, der bevirkede, at vor Lovgivning i sin Tid fraveg den omtalte vage Bestemmelse og i Stedet satte et Tal, et Kvantum, en bestemt Størrelse. Men nu vide vi derhos, at, skjøndt dette Tal staar i vor Udstykningslovgivning, saa er man, idet der ved Siden deraf staar en Bevillingsmyndighed, dog kommen ind paa en Skraaplan i saa Henseende, ad hvilken man endog, som det fra alle Sider beklages, er kommen saa dybt ned, at Tallet i Virkeligheden er blevet til et Et-tal. Og der er slet ingen Borgen for, at den Grænse, som vi nu i Lovforslagets § 1, første Stykke, i Overensstemmelse med Forordningen af 3die December 1819 have fastsat for Fæstegaarde, nemlig 20 Tdr. Land boniteret Jord til Taxt 24 eller omtrent 4 Tdr. Harkorn, ikke ogsaa, naar der indrømmes en saadan Bevillingsmyndighed, som under Nr. 11 foreslaaet, uden en bestemt Begrænsning, efterhaanden vil svinde ned til den ene Tønde. Dersom de høitærede Stillere af dette Forslag havde villet kunne gøre sig noget Haab om, at Udvalget eller Landstinget skulde kunne gaa ind paa deres Ansøelser i det sidste Dieblit, da denne Sag blev behandlet her, saa forekommer det mig derfor, at det, navnlig med deres Indsigt i vor Lovgivning, maatte have været meget nærliggende for dem

at følge dens Tendents og altsaa i deres Forslag at fastsætte et bestemt Kvantum, saaledes at de ikke udsatte os for, at, efter at vi havde voteret en bestemt Størrelse, under hvilken Gaardene ikke maatte gaa ned, Bevillingsmyndigheden saa alligevel kunde lade denne Størrelse svinde ind til noget meget Lidet. — Dette er de væsentlige Betragtninger, som jeg paa Udvalgets Begne skal gjøre gjældende mod Forslaget under Nr. 11. Det er jo vel, som sagt, ganske vist, at dersom der ikke sker nogen Ændring af denne Art, saa vil der, efter hvad den høitærede Taler har fremhævet, vel kunne tænkes Godser, hvor Omdelingsrettens Anvendelse kan blive vanskelig, om ikke umulig. Men den høitærede Taler har selv mange Gange — jeg tror ogsaa i Dag — udtalt, at for de Godseiere, der ville beholde deres Fæstegods, er Omdelingsretten ikke noget Væsentligt, og for de Godseiere, som ville sælge, staar jo derimod Udstykningslovgivningen aaben med den Adgang, som den giver, til at faae Hovedparcellen bestemt til en vis Størrelse, og jeg tror derfor heller ikke, at Faren er saa overmaade stor, som det ved første Diekast kunde synes. Det turde jo vel ogsaa være muligt, at en Optagelse af et saadant Ændringsforslag som det under Nr. 11 foreslaaede netop noget vilde modarbejde det Diemed, der fra alle Sider erkjendes for at bære dette Lovforslag.

Den høitærede foregaaende Taler har ikke taget fejl, naar han mente, at Udvalgets Fler-tal ved det Ændringsforslag, som det har tilladt sig at stille under Nr. 1 til § 2, har tænkt paa at imødekomme det samme Diste, som er gjort gjældende i de Herrers Forslag under Nr. 12 til den nævnte Paragraf. Det blev under anden Behandling yttret, at den nuværende Slutningsbestemmelse i § 2 om, at ved Afhændelse til Selvetendom skal den almindelige Udstykningslovgivning komme til Anvendelse med Hensyn til den Jord, som er Gjenstand for Afhændelsen, kunde medføre nogen Tvivl. Stor Vægt ligger der jo ikke paa dette Punkt i det Hele. Selv om nemlig den nævnte Bestemmelse ikke bliver optagen, og selv om der slet ingen Bestemmelse af denne Art bliver optagen, saa er det vistnok en Selv-